

Arbeidsdeskundig Kennis Centrum

Arbeidsdeskundig Kennis Centrum

Activiteitenverslag 2009

Bestuur AKC
April 2010

Inhoudsopgave

■	Voorwoord	3
■	Een werkscan voor iedereen. Reacties vanuit de wetenschap	4
■	Doelstelling en werkwijze Arbeidsdeskundig Kennis Centrum	7
■	Bestuursverslag	10
■	Activiteiten op hoofdlijnen	13
■	Projecten in 2009	15
■	Onderzoeksprogramma Professionalisering Arbeidsdeskundig Handelen (PAH)	17
■	Beroepsbeeld en het onderzoeksprogramma PAH	20
■	Organisatie	22

Voorwoord

Met trots presenteren wij u het eerste activiteitenverslag van het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum. Het domein mens, werk en inkomen is voortdurend in beweging. De maatschappelijke ontwikkelingen dagen ons uit om langer te werken en vitaal te blijven, ons te herstellen als wij in disbalans raken of te participeren als wij arbeidsongeschikt zijn. Het draait om duurzame inzetbaarheid. De arbeidsdeskundige beroepsgroep heeft een belangrijk professioneel aandeel in de dienstverlening in duurzame inzetbaarheid. Het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum heeft in haar eerste jaar een aantal speerpunten gekozen die de kennis van arbeidsdeskundigen daarin beter toegankelijk maakt en verder ontwikkelt. Onze complimenten en dank aan eenieder die in 2009 zo'n belangrijke eerste bijdrage heeft geleverd. De eerste belangrijke stappen zijn gezet en met het door ons gewenste resultaat. Het AKC staat en is bekend. Uit de wisselwerking tussen wetenschap en een kleine honderd deelnemende arbeidsdeskundigen komen mooie en verrassende onderzoeksresultaten. Ons motto dat het AKC deskundig, toegankelijk en praktisch is, gaan wij in 2010 verder vormgeven.

Mr. M. Klompé MGM
Voorzitter bestuur AKC

Een werkscan voor iedereen

Wetenschappers betrokken bij AKC reageren op voorstel NVvA

De afgelopen tijd is er veel gezegd en geschreven over de verhoging van de pensioenleeftijd en het definiëren van zware beroepen. De Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen (NVvA) pleit voor een preventieve, individuele werkscan voor alle Nederlanders, zodat iedereen gelukkig en vitaal de pensioenleeftijd kan halen.

De verhoging van de pensioenleeftijd lijkt onontkoombaar. Daarom is het zaak na te denken over hoe werknemers vitaal en gelukkig hun pensioen kunnen halen. De NVvA is van mening dat een individuele werkscan voor iedere Nederlander hiervoor een goed instrument zou zijn. De werkscan is een periodieke check – tenminste elke vijf jaar – op arbeidsvitaliteit, om te zien hoe het staat met iemands arbeidsgeschiktheid: belasting en (toekomstige) belastbaarheid. De check zet aan tot nadenken over (verandering in) loopbaan, taken, arbeidsbelasting en leefpatroon. De NVvA heeft het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum (AKC) gevraagd binnen het wetenschappelijk onderzoeksprogramma bij te dragen aan de ontwikkeling van de invulling van zo'n werkscan. Het is een thema dat immers in de kern van het deskundigheidsgebied van de arbeidsdeskundige valt. Vanuit het AKC zijn wij dan ook benieuwd naar de mening van de wetenschappers uit de AKC-programmaraad en de wetenschappers die onderzoek doen in het kader van het wetenschappelijk programma 'Professionalisering Arbeidsdeskundig Handelen' over dit idee.

Johan Groothoff, hoogleraar Arbeid en Gezondheid, Rijksuniversiteit Groningen

'Het idee van de werkscan spreekt me aan. Wel vind ik dat je zo'n scan niet teveel moet individualiseren. Natuurlijk is maatwerk goed, maar je kunt de werkscan bijvoorbeeld ook gebruiken om risicogroepen in kaart te brengen en vervolgens collectieve maatregelen te nemen. Daarnaast is het zaak om goed te onderzoeken welke rol arbeidsdeskundigen kunnen spelen. Ik zie de arbeidsdeskundige eerder als inhoudsdeskundige en niet zozeer als uitvoerder van de werkscan. De uitvoering zou je moeten plaatsen binnen de bedrijfsgeneeskundige zorg en de werkgeverszorg.'

Roland Blonk, hoogleraar Arbeidsparticipatie en Psychische Klachten, Universiteit Utrecht

‘Werk verandert en de werknemer ook. Feit is dat oudere werknemers hier vaak meer moeite mee hebben. Een werkscan zou het werk én de werknemer in kaart moeten brengen. En mocht dit niet meer met elkaar te verenigen zijn, moet de werkscan ook kijken naar mogelijkheden om over te stappen naar een andere functie. Werknemers zouden bovendien breed inzetbaar moeten zijn. Opleiding is hierbij zeer belangrijk. En ook hierbij zou de werkscan een leidende rol kunnen spelen.’

Fred Zijlstra, hoogleraar Arbeid en Organisationspsychologie, Universiteit Maastricht

‘Ik ben geen voorstander van een werkscan. Naar mijn mening gaat het bij problemen met duurzame inzetbaarheid om zaken die niet met een werkscan aangepakt hoeven te worden. Zoiets moet eigenlijk voortdurend op de gespreksagenda staan van leidinggevenden en medewerkers. Het behoort immers tot de standaardtaken van de leidinggevende om oog te hebben voor zijn mensen, problemen te zien en hier actie op te ondernemen. Hiervoor hoeft dan ook geen apart instrument ontwikkeld te worden.’

Rienk Prins, lector Hogeschool ProgreSZ

‘Zware beroepen komen voor in elke samenleving. Je kunt echter niet generaliseren. Wat voor de een zwaar is, is dat voor de ander niet. Dat hangt ook samen met de balans tussen belasting en belastbaarheid. Daarom zou je bij zware beroepen door middel van een soort arbeidsongeschiktheidskeuring na moeten gaan of iemand zijn werk nog aan kan of dat deze persoon inderdaad beter eerder (bij 65 jaar) kan uittreden. Een werkscan zou hier in eerdere jaren ook een rol bij kunnen spelen. Wie deze scan moet uitvoeren, is echter de vraag. Als het ook zou gaan om het geven van gezondheidsadvies, zou de arbeidsdeskundige hierin moeten optrekken met de bedrijfsarts.’

Sandra Brouwer, universitair docent Arbeid en Gezondheid, Universitair Medisch Centrum Groningen

‘Ik ben een voorstander van een dergelijke scan. Ik vind echter dat arbeidsdeskundigen hun eigen rol veel scherper moeten aanzetten en duidelijk moeten maken wat de arbeidsdeskundige meerwaarde hierbij is, bijvoorbeeld hun onderscheidende kennis op het gebied van belasting en belastbaarheid. Daarnaast vind ik dat de werkscan niet alleen op medewerkerniveau gericht moet zijn, maar ook op organisatieniveau. Medewerkers zouden op basis van de uitkomst van de werkscan in gesprek kunnen gaan met hun werkgever om samen tot concrete vervolgacties te komen. Belangrijke taak van de arbeidsdeskundige is om dit proces te ondersteunen met gerichte adviezen of interventies.’

Philip de Jong, bijzonder hoogleraar Economie van de Sociale Zekerheid aan de Universiteit van Amsterdam

‘Natuurlijk is het goed om door middel van een werkscan bewustwording te kweken over duurzame inzetbaarheid. Ik vind wel dat dit tussen werkgever en werknemer moet worden geregeld, bijvoorbeeld in de cao. Daarnaast kan er niet vroeg genoeg worden begonnen met het kweken van bewustwording dat iemand zijn of haar beroep niet het hele leven kan uitoefenen. Besteed daar bijvoorbeeld al tijdens de beroepsopleiding aandacht aan, door zo’n werkscan uit te leggen.’

Frans Nijhuis, bijzonder hoogleraar Psychologie van Arbeid en Gezondheid, Universiteit Maastricht

‘De samenleving doet steeds meer een beroep op het individu. Tegelijkertijd wordt het individu maar heel summier toegerust om verantwoorde keuzes te maken. Hier gaapt een groot gat. De werkscan kan hierop inspelen. Bijvoorbeeld om werknemers te voeden met stof tot nadenken en aan te zetten tot bewustwording over hun mogelijkheden en loopbaanperspectieven. Zo’n scan zou bij uitstek uitgevoerd moeten worden door de arbeidsdeskundige. Hij heeft verstand van functies, mogelijkheden en onmogelijkheden en kan hier deskundig advies over geven.’

Allard van der Beek, hoogleraar Epidemiologie van Arbeid en Gezondheid, VU Medisch Centrum

‘Op zich ben ik een voorstander van het idee van een werkscan. Het is een interessant plan. Wel vind ik dat je hier goed over moet nadenken en dit wetenschappelijk moet onderbouwen. Het is niet mogelijk een dergelijk instrument in een paar maanden te ontwikkelen. Zoiets vraagt meer tijd. Daarnaast vind ik dat er keuzes moeten worden gemaakt. Het moet duidelijk zijn wat je met de werkscan wil meten. Wil je te weten komen hoe werknemers zich voelen in hun (loop)baan? Of wil je erachter komen hoe het met hun belasting en belastbaarheid staat in relatie tot hun werk? Het maken van goede afwegingen is dus essentieel.’

Het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum

Doelstelling

Optimale arbeidsparticipatie – bij voorkeur door betaald werk – is voor iedereen in Nederland belangrijk. Om dit te bereiken, is creatief denken en doen met betrekking tot de inrichting van arbeid en bedrijfsprocessen noodzakelijk. De arbeidsdeskundige beroepsgroep is met de kennis van het domein mens – werk – inkomen een belangrijke schakel in de optimalisering van de participatiemogelijkheden in werk voor mensen met een (dreigende) functiebeperking. Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen en de behoefte om creatief aan de slag te gaan met de arbeidsvraagstukken van de toekomst, is het wenselijk dat arbeidsdeskundigen de bestaande arbeidsdeskundige kennis beter toegankelijk maken en nieuwe kennis ontwikkelen. Reflectie op het handelen van de arbeidsdeskundigen hoort hier ook bij. Het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum (AKC) heeft de opdracht om de kennisontwikkeling van de beroepsgroep aan te jagen, innovatief denken over de inrichting van arbeid te stimuleren en het eigen handelen verder te professionaliseren. Het AKC werkt vanuit een integrale visie op het werkveld van de arbeidsdeskundige in de driehoek mens, werk en inkomen. De Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen (NVVA) heeft deze visie omschreven.

Visie

Het AKC zorgt voor een kennisinfrastructuur die bijdraagt aan de verdere professionalisering van het arbeidsdeskundig beroep. De kennis die het centrum verzamelt, ontwikkelt en verspreidt biedt antwoord op herkenbare vragen van arbeidsdeskundigen, opdrachtgevers en cliënten. Het onderzoek en de activiteiten zijn waar mogelijk gebaseerd op *Evidence Informed Practice* en bewezen effectief handelen. Een van de thema's binnen praktijkgericht onderzoek is bijvoorbeeld de effectiviteit van het handelen van arbeidsdeskundigen. Het AKC vertaalt niet alleen onderzoek naar de praktijk, maar ook de praktijk naar beschreven methoden of heldere onderzoeksvragen om kennisleemten op te vullen. Onderzoek wordt vertaald in praktische handboeken, protocollen of kennisdossiers. Overdracht van praktijkgerichte kennis is een belangrijk speerpunt. Elk onderzoek voorziet in praktische, soms ook tussentijdse, handreikingen aan arbeidsdeskundigen en het maatschappelijk veld.

Werkwijze

Het AKC is deskundig, toegankelijk en praktisch. Het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum is een virtuele organisatie van, voor en door arbeidsdeskundigen. Toegang tot en medewerking aan het centrum vindt plaats via deelname aan onderzoeken, ontwikkeling van leidraden, samenstelling van kleine slimme groepjes, samenvattingen van artikelen, organisatie van workshops en trainingen. Op www.arbeidsdeskundigen.nl kan iedereen de activiteiten van het AKC volgen.

Via het e-mail adres akc@arbeidsdeskundigen.nl kunnen geïnteresseerden zich aanmelden voor activiteiten en vragen stellen. Het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum draait op het netwerk van enthousiaste arbeidsdeskundigen en onderzoekers. Samen ontwikkelen zij gevalideerde methoden, praktische leidraden/richtlijnen, handboeken, beroepscompetenties, trainingen en opleidingen.

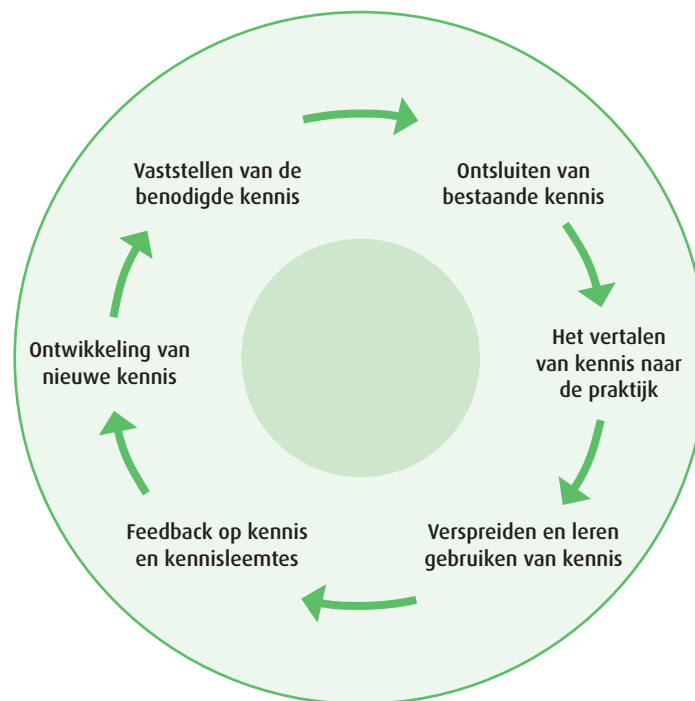
Iedereen die de arbeidskundige praktijk een warm hart toedraagt, kan actief meedoen. Iedereen met een gerichte arbeidskundige vraag is welkom.

'Het AKC moet zich nadrukkelijk bezighouden met de core business van het beroep. Wat stelt het inhoudelijk voor om een arbeidsdeskundige te zijn? Ervaring speelt daarbij een belangrijke rol. Ik heb het idee dat de kennis een beetje verschaald is. Veel re-integratietaken liggen bij de re-integratiebedrijven. Het inhoudelijke aspect is overgenomen door systemen, protocollen en procedures. Het AKC mag van mij aandacht besteden aan ervaring van oudere arbeidsdeskundigen. Wat werkt er wel en niet in de praktijk? Praktijk-kennis is de essentie van het werk. Om iets te zeggen over een functie en de belasting of organisatie daarvan, moet je eigenlijk regelmatig bij bedrijven zijn geweest, of zelf uit het bedrijfsleven komen. Veel jonge arbeidsdeskundigen, pas afgestudeerd, hebben die ervaring meestal nog niet. Daarom is het essentieel de kennis van oudere, ervaren arbeidsdeskundigen te behouden.'

Marlies Leentvaar, arbeidsdeskundige bij UWV

AKC Kennisinfrastructuur Cyclus

Het AKC ordent de eigen werkzaamheden langs de AKC Kennisinfrastructuur Cyclus, die elk jaar systematisch wordt doorlopen.

De stappen van de **AKC Kennisinfrastructuur Cyclus** zijn gekoppeld aan de vijf activiteitsvelden uit de statuten van de Stichting AKC:

- Het **ontwikkelen en in stand houden** van een kennisinfrastructuur
- Het **ondersteunen van vakontwikkeling** door wetenschappelijk onderzoek
- Het **delen en verspreiden** van de verworven kennis.
- Het **bevorderen van verdergaande professionalisering** door het vertalen van onderzoeksresultaten naar beroepscompetentieprofielen, beroepsprofielen, certificering, scholing en tuchtrechtspraak.
- Het **bevorderen van de totstandkoming** van een landelijk erkende brede **hbo-opleiding** tot arbeidsdeskundige.

‘Het AKC is een unieke kans om het arbeidsdeskundig beroep te verrijken met wetenschappelijke kennis. Wetenschappelijk gezien staat ons vak nog in de kinderschoenen. En dat geldt ook voor mijn wetenschappelijke inbreng in de programmaraad. Er is dus nog veel te doen en te leren. Voor mij is het van belang dat de praktijk van alledag uit de voeten kan met de uitkomsten van het wetenschappelijke onderzoek dat door het AKC is aangevraagd. Op dit moment proberen we een klankbordgroep te formeren om arbeidsdeskundigen die zitting hebben in de programmaraad te ondersteunen. Het doel hiervan is tweeledig. Enerzijds meedenken en meedoen en anderzijds bijdragen aan het verbinden van het AKC en de uitkomsten van AKC-onderzoek met de beroepsgroep. Al met al een hele ambitie.’

Johan van Dalen, arbeidsdeskundige bij UWV en lid van de (wetenschappelijke) programmaraad

Bestuursverslag

2009 is in meerdere opzichten een bijzonder jaar voor de arbeidsdeskundigen. Het vak bestaat honderd jaar. Arbeidsparticipatie staat nadrukkelijk op de politieke en maatschappelijke agenda. De professionalisering van het vak krijgt een extra impuls met de oprichting van het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum.

Achtergrond

In 2008 voeren de Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen (NVvA) en het UWV gesprekken over het oprichten van een Arbeidsdeskundig Kennis Centrum. Prof. Dr. F.J.N. Nijhuis doet – ter voorbereiding – een studie naar de wijze waarop het arbeidsdeskundig veld geprofessionaliseerd kan worden. De resultaten van het onderzoek verschijnen in het rapport *Naar een programmatische versterking van de arbeidsdeskundige expertise en kennis*. Deze resultaten geven de NVvA en het UWV voldoende houvast om op 27 mei 2008 een intentieverklaring te ondertekenen met de titel *Intentieverklaring wetenschappelijke onderbouwing vak van arbeidsdeskundigen*. De partijen besluiten hiermee samen te werken aan de verdere versterking en ontwikkeling van het arbeidsdeskundig vak.

Vorbereiding en oprichting

Geert Tillemans, Ron van der Mijn, Henk Oranje, Henk van Ringen en Monique Klompé (voorzitter) vormen samen het werkbestuur. Dit bestuur zet alle voorbereidende stappen die noodzakelijk zijn voor de oprichting en start van de Stichting AKC. Dit leidt op 1 juli 2009 tot de oprichting van de Stichting Arbeidsdeskundig Kennis Centrum, gevestigd in Nijkerk. Het AKC-bestuur bedankt alle personen binnen het UWV en de NVvA die in 2008 en 2009 hebben bijgedragen aan de totstandkoming van het AKC. In het bijzonder gaat onze dank uit naar het vele werk dat het werkbestuur heeft verzet. Dank gaat ook uit naar de Raad van Bestuur van het UWV als mede pleitbezorger voor het verkrijgen van toestemming van minister P.H. Donner (Sociale Zaken) voor de oprichting van de Stichting AKC. De gezamenlijke ambitie van de NVvA en het UWV heeft randvoorwaarden opgeleverd voor een structurele financiering van het AKC voor de jaren 2009-2012. Vanaf 1 januari 2009 ondersteunt een programmadirecteur het werkbestuur. Daardoor kunnen de organisatorische voorbereidingen voor de inrichting van het AKC snel vorm krijgen. De NVvA faciliteert deze ondersteuning. De programmadirecteur is belast met de dagelijkse leiding van het AKC. Gedurende het gehele verslagjaar kan het AKC op deze wijze werken aan de verdere inrichting van de organisatie en het starten van de activiteiten. Het werkbestuur komt in 2009 drie keer bijeen: op 20 januari, 2 maart en op 31 maart. Op 26 mei 2009 neemt het huidige bestuur het stokje over en komt bij elkaar op 9 oktober en 20 november 2009.

Publiciteit en activiteiten

In een AKC-folder maken we in april 2009 de oprichting van het AKC bekend onder de arbeidsdeskundigen. Bij het tekenen van de officiële oprichtingsactie verschijnt er een persbericht. Dit levert een aantal vermeldingen in externe bladen op. Gedurende heel 2009 staat het AKC met eigen activiteiten in *AD Visie* en in het septembernummer is een apart katern over het AKC bijgevoegd. Zo worden we in de loop van 2009 steeds zichtbaarder. Daarnaast zoekt het AKC actief aansluiting bij de activiteiten van de beroepsvereniging. Het AKC doet mee aan een aantal initiatieven van de NVvA: het samen uitgeven van het boek *Een typisch Nederlands beroep, Kroniek van honderd jaar arbeidsdeskundigheid* en het gezamenlijk met de NVvA en de Stichting Register Arbeidsdeskundigen (SRA) organiseren van het congres *Professional of amateur* op 26 november 2009. Op deze wijze zoekt het AKC nauwe aansluiting bij de ontwikkelingen binnen de arbeidsdeskundige beroepsgroep. In 2009 start ook de wetenschappelijke programmaraad met de activiteiten rond het wetenschappelijke onderzoeksprogramma. De adviezen en acties van de programmaraad leveren in 2009 vier interessante onderzoeksthema's op die tijdig zijn aanbesteed. Het bestuur is van mening dat de wetenschappelijke verankering van het onderzoeksprogramma *Professionalisering Arbeidsdeskundig Handelen* hiermee goed gewaarborgd is.

Zo is in 2009 de organisatie van het AKC adequaat neer gezet. Op alle onderdelen van de opdracht aan de Stichting AKC starten activiteiten waar wij hier verder verslag van doen. Het bestuur stelt vast dat de waarde van een eigen kenniscentrum binnen de beroepsgroep omarmd wordt aan de hand van berichten uit het veld en de enquête onder leden van de NVvA.

'De oprichting van het AKC is een hele goede ontwikkeling. Het arbeidsdeskundig vak krijgt met het kenniscentrum meer body, omdat een wetenschappelijke fundering het vak meer inhoud geeft. En daar heeft het tot nu toe aan ontbroken. Bovendien komen arbeidsdeskundigen overal vandaan en zijn ze op veel verschillende plekken werkzaam. Gevolg is een verscheidenheid aan opvattingen. De uitkomsten van de onderzoeken die vanuit het AKC worden uitgevoerd, zullen echter meer eenduidigheid in beroepsopvatting creëren. Mijn deelname aan het AKC komt voort uit het feit dat ik een bijdrage wil leveren aan de richting die het AKC opgaat. Ik wil voorkomen dat de onderzoeken te veel 'eigendom' van de academici in de programmaraad worden. Het onderzoek moet immers ook een link naar de praktijk van de arbeidsdeskundige hebben, in verbinding staan met de belevingswereld van de arbeidsdeskundigen.'

Richard Heling, arbeidsdeskundige, directeur bij Heling & Partners, bestuurslid NVvA en lid van de (wetenschappelijke) programmaraad

Betrokkenheid

De beroepsgroep heeft ook expliciet aangegeven dat professionalisering van het beroep een zaak is van, door en voor arbeidsdeskundigen. De komende jaren hanteert het bestuur bij de invulling van AKC-activiteiten deze betrokkenheid van arbeidsdeskundigen als belangrijke toetssteen voor het succes van het AKC. Voortdurende inbedding binnen het arbeidsdeskundige veld heeft als groot voordeel dat de acceptatie van ontwikkelde kennis, methoden, leidraden op voorhand geregeld is en het gebruik ervan in de dagelijkse praktijk beter verankerd is.

In 2009 krijgt de samenwerking met het veld al gestalte in de wijze waarop de onderzoekthema's gekozen zijn en door de deelname van arbeidsdeskundigen aan de programmaraad. Maar ook door de werkgroep *Leidraad Verzuim*, de medewerking aan het boek *Een typisch Nederlands beroep, Kroniek van honderd jaar arbeidsdeskundigheid*, het gezamenlijke congres met de NVvA en SRA *Professional of Amateur*, de bezoeken aan NVvA-platforms en de werving van arbeidsdeskundigen voor de uitvoering van de onderzoeken.

In 2010 kunnen we de eerste concrete resultaten overdragen aan het veld. De belangrijkste doelen voor het komend jaar zijn:

- Overdracht van de eerste onderzoeksresultaten aan de arbeidsdeskundigen op het eerste wetenschappelijke congres van de NVvA en het AKC op 25 november 2010.
- Uitbouwen van de betrokkenheid van arbeidsdeskundigen bij de activiteiten van het AKC.
- Het onderzoeken van de mogelijkheden om een *Arbeidsdeskundige Kennisbank* te starten.
- Het publiceren van de eerste online NVvA Leidraad, de *Leidraad Verzuim*.
- Het aanbesteden van de tweede ronde onderzoeken.
- Start van een onderzoek naar de mogelijkheden voor een landelijk erkende brede hbo-opleiding tot arbeidsdeskundige.

De verdere professionalisering van het arbeidsdeskundig vak, in nauwe samenhang met de maatschappelijke ontwikkelingen gericht op duurzame inzetbaarheid, moet de dienstverlening in mens, werk en inkomen steeds verbeteren.

Activiteiten op hoofdlijnen

1 Het ontwikkelen en onderhouden van de kennisinfrastructuur

Eind 2008 heeft het werkbestuur twee *Invitational conferences* belegd om de kennisbehoefte van het veld nader in kaart te brengen. Tegelijkertijd zijn een aantal – mogelijk snel te realiseren – winstpunten geïnventariseerd. Deze input vormde een belangrijke basis voor de eerste activiteiten van het AKC. In een gespreksronde met actieve arbeidsdeskundigen en na bezoeken aan de NVvA-platforms, is deze input verder aangevuld. Voor het ontwikkelen en structureel onderhouden van een kennisinfrastructuur, is de op pagina 8 gevisualiseerde *AKC Kennisinfrastructuur Cyclus* ontworpen en in 2009 geheel doorlopen. Het bestuur heeft de kennisbehoefte vastgelegd in de *Veldkennisagenda*. Daarnaast hebben we de programmaraad om advies gevraagd over het onderzoeksprogramma 2009-2010. Dit onderzoeksprogramma is aanbesteed in de periode september – december 2009 en de onderzoeken zijn begin 2010 gestart.

2 Het wetenschappelijk onderzoeksprogramma

De programmaraad is het wetenschappelijk orgaan van het AKC, dat gevraagd en ongevraagd advies uitbrengt over de kennisagenda en het onderzoeksprogramma. De programmaraad vertaalt de *Veldkennisagenda* voor het bestuur tot de onderzoeksagenda, adviseert over de onderzoeksthema's, werkt die uit tot onderzoeksvragen en aanbestedingsteksten, adviseert over de kwaliteit van de offertes en adviseert het bestuur over de aanbesteding van de onderzoeken. In 2009 leidt dit tot de start van het onderzoeksprogramma *Professionalisering Arbeidsdeskundig Handelen* (PAH) en de aanbesteding van vijf onderzoeken en de start van één promotieonderzoek.

3 Het delen en verspreiden van kennis

Voor het delen en verspreiden van kennis van arbeidsdeskundigen voor arbeidsdeskundigen zijn een aantal activiteiten ontplooid:

Leidraden

Binnen het AKC ontwikkelen arbeidsdeskundigen – op verzoek van de NVvA – leidraden voor het eigen handelen. Met de keuze van de *Leidraad Verzuim* is op eerdere activiteiten binnen de NVvA voortgebouwd. Deze NVvA-leidraad wordt in 2010 afgerond en gepubliceerd op de website van het AKC.

Website

We hebben ervoor gekozen alle zaken en activiteiten betreffende het arbeidsdeskundig beroep op één plek te bundelen, te weten www.arbeidsdeskundigen.nl. Door de samenwerking van de NVvA, de Stichting Register Arbeidsdeskundigen (SRA) en het AKC via één portal is een unieke mogelijkheid ontstaan om alle arbeidsdeskundige kennis te bundelen en van daaruit te werken aan de eenheid van het beroep. Voor het publice-

ren van de NVvA-leidraden heeft het AKC een moderne zoektechniek op de website laten bouwen. De *Leidraad Verzuim* komt in 2010 via een moderne zoektechniek online beschikbaar voor alle geïnteresseerden.

E-zine

De NVvA heeft het AKC de gelegenheid geboden deel te nemen aan de gezamenlijke elektronische nieuwsbrief die om de week verschijnt, als e-zine van NVvA en AKC.

Kennisbank

In de eerste inventarisatie van actiepunten stonden twee acties gericht op eerste stappen naar een kennisbank: het ontsluiten van het informatiesysteem *Claim Beoordeling Arbeidsgeschiktheid* (UWV) en het informatiesysteem op het gebied van re-integratie-instrumenten BIMRA (UMCG). Bij nader inzien bleken deze initiatieven, om verschillende redenen, onvoldoende basis te bieden voor de start van een kennisbank. Deze is uitgesteld tot 2010.

Evidence Informed Practice

We voeren een pilot uit met een training van arbeidsdeskundigen. Ze leren hierin individueel hoe ze een gerichte onderzoeksvraag op moeten stellen, maar ook hoe ze de gewenste informatie kunnen benoemen en op een snelle wetenschappelijk verantwoorde wijze bestaande zoekmachines en websites kunnen ontsluiten om gevalideerde informatie te zoeken. Bij de projecten wordt hier verder op ingegaan.

Publiceren van interessante rapporten en artikelen op de website

Tweewekelijks verspreidt het AKC interessante rapporten en artikelen via de e-zine.

Laten maken van samenvattingen

Er is nieuw leven geblazen in het samenvatten van onderzoek en deze samenvattingen te verspreiden via de website. De samenvattingen worden gemaakt door arbeidsdeskundigen.

4 Het vertalen van (onderzoek)resultaten naar het veld

Aangezien het eigen onderzoeksprogramma in 2009 nog niet was gestart, lag in 2009 de nadruk op de volgende zaken.

- Ervaring en kennis van de beroepsgroep ordenen: opstellen van de *Leidraad Verzuim*.
- Ontwikkelen van de trainingsmodule *Evidence Informed Practice* samen met de NSPOH.
- Uitvoeren van een pilot met trainingsmodule EIP met zestien arbeidsdeskundigen.

5 Het bevorderen van een landelijk erkende brede hbo-opleiding tot arbeidsdeskundige

In 2009 heeft deze activiteit nog geen prioriteit. Wel hebben we ons georiënteerd. In november overleggen AKC en NVvA met de relevante opleidingsinstituten in het bijzijn van SKO Hobéon en een vertegenwoordiger van het College van Deskundigen. In dat gesprek wordt aangegeven dat het AKC de opdracht heeft tot het bevorderen van de totstandkoming van een landelijk erkende brede hbo-opleiding tot arbeidsdeskundige. Tevens wordt gemeld dat in 2010 een onderzoek start naar de wenselijkheid en mogelijkheid van een hbo- en/of masteropleiding, rekening houdend met de wensen van de opdrachtgevers en het huidige certificeringssysteem.

Projecten in 2009

1 Pilot cursus Evidence Informed Practice

Binnen de medische disciplines waar de arbeidsdeskundige veel mee samenwerkt, zoals de verzekeringsgeneeskundige en de bedrijfsarts, bestaat al langer aandacht voor *Evidence Based Medicine* (EBM). EBM wordt bij de verzekeringsgeneeskundigen ingezet als methodiek voor verdere academisering en professionalisering van het vak. Dit was aanleiding voor het AKC om te onderzoeken op welke wijze een variant van EBM hiervoor ook in te zetten is: *Evidence Informed Practice* (EIP). *Evidence Informed Practice* voor arbeidsdeskundigen biedt een methodiek voor het proces van het creëren van kennis. Het kunnen waarderen en het daadwerkelijk toepassen van de meest recente informatie in besluitvorming, draagt bij aan de verdere professionalisering van het arbeidsdeskundig vak.

Evidence Informed Practice is een gestructureerd proces om een onderbouwd antwoord op een praktijkvraag te vinden, zoveel mogelijk gestoeld op wetenschappelijk bewijs. Het stellen van de juiste onderzoeksvraag, kennis van de beschikbare informatiebronnen en kunnen omgaan met verschillende zoekmachines staan in *Evidence Informed Practice* centraal. Daarnaast leren deelnemers gevonden wetenschappelijke informatie te waarderen en toe te passen in hun dagelijkse besluitvorming.

Het kan gaan om vragen als:

- Bij een verpleegkundige van 45 jaar is borstkanker geconstateerd. Zij heeft gehoord dat er een relatie bestaat tussen borstkanker en nachtdiensten en sluit in het kader van haar re-integratie nachtdiensten uit. Gezocht: onderbouwing of dat terecht is?
- Bestaat er bewijs dat 'oefentherapie' van rugscholen effectief is bij lage rugklachten? Gezocht: argumentatie om die oefentherapie in te zetten.

In *AD Visie* van oktober 2009 kondigen we de pilot *Evidence Informed Werken* aan. Vervolgens vraagt het AKC in oktober 2009 aan zeventien arbeidsdeskundigen, die zich al hebben aangemeld om bij te dragen aan AKC-activiteiten, of ze kennis willen maken met het *Evidence Informed Werken*. Er komen meteen zestien enthousiaste reacties binnen:

'Leuk, eindelijk weer eens iets interessants om te doen. Iets dat kan leiden tot een betere kwaliteit van het werk.' *Marlies Leentvaar, UWV*

'Ja, kijken of en zo ja, wat we uit de winkel van de wetenschap kunnen gebruiken.' *Herman Foeken, VAC*

'In ieder geval werd ik direct nieuwsgierig! De basisgedachte spreekt me aan en EIP lijkt me direct al een toegevoegde waarde te kunnen hebben in mijn en ons werkgebied!' *Joep Hoefnagels, ITEB schadeservices BV*

We evalueren de cursus op bruikbaarheid binnen het professionaliseringsprogramma van het arbeidsdeskundig vak. Het algemene beeld dat uit de evaluatie naar voren komt, is positief. Bijna alle deelnemers zijn na afloop tevreden. Toch sluit EIP volgens de pilotdeelnemers niet één op één aan bij de huidige praktijk van het arbeidsdeskundig handelen. Binnen de verdere professionalisering van het arbeidsdeskundig veld zien de deelnemers aan de cursus wel degelijk de waarde van EIP. Toepassingsgebieden waarvoor EIP de meeste toegevoegde waarde heeft, zijn:

- ontwikkeling Arbeidsdeskundige Leidraden en/of Richtlijnen van de NVvA;
- ontwikkeling van beleid voor UWV en/of verzekeraars;
- casuïstiekbespreking in Onderlinge Toetsing groepen.

Duidelijk is wel dat de huidige cursus nog te veel leunt op de opzet voor de verzekeringsgeneeskundigen. Daarbij is de cursusvariant van het AKC te kort om de methodiek echt goed onder de knie te krijgen. De arbeidsdeskundigen doen concrete aanbevelingen om de cursus te verbeteren. NSPOH, het bedrijf dat de cursus voor het AKC verzorgt, heeft de EIP-cursus inmiddels opgenomen in het nascholingsaanbod voor arbeidsdeskundigen.

2 Boek Een typisch Nederlands beroep, *Kroniek van honderd jaar arbeidsdeskundigheid*

Het AKC heeft bijgedragen aan het boek in het kader van honderd jaar arbeidsdeskundigheid. De analyse van de ontwikkeling van het beroep biedt een gedegen doorkijk in de historie van het vak en een vooruitblik.

3 Congres Professional of Amateur, 26 november 2009

Onder de titel *Bewust onbekwaam: de motor voor groei!* draagt het AKC bij aan het congres van 26 november.

Het inhoudelijke thema van het AKC beslaat de volgende zaken:

- Kennis is meer dan informatie: het – al dan niet volledig bewust – persoonlijke vermogen om een bepaalde taak uit te voeren.
- Het AKC is opgericht voor en door arbeidsdeskundigen. Zij voeden zelf de kenniscomponent.
- Kennis toepassen bepaalt de waarde van de professional voor de klant, niet het hebben van de kennis zelf! (routine, improvisatie, voorspelbaar, bewezen evidence)
- Kennisontsluiting door de beroepsgroep faciliteert een professionele uitstraling als beroepsgroep. Als de leden van de beroepsgroep daar actief aan bijdragen, is dat professioneel gedrag!

Het AKC sluit daarmee aan bij de keuzes van de NVvA om langs drie samenhangende routes te werken aan verdere professionalisering:

- Beroeps Competentie Dossier en Persoonlijk Competentie Dossier (BCD/PCD): jij bent zelf verantwoordelijk voor vakbekwaamheid!
- Gedragscode SRA: jij conformeert je aan gedragsregels en legt als het moet daarover openbaar verantwoording af.
- AKC: jij hebt interesse in groei (bewust onbekwaam), jij komt in actie om te leren en meesterschap te verwerven en daarna te beleven.

Onderzoeksprogramma Professionalisering Arbeidsdeskundig Handelen (PAH)

Het doel van het onderzoeksprogramma PAH is het faciliteren van arbeidsdeskundigen bij:

- het verhogen van de kwaliteit van hun werkzaamheden in de verschillende werkvelden binnen de driehoek mens, werk en inkomen;
- het als beroepsgroep zelf ontwikkelen van kennis en handvatten voor het eigen handelen op basis van best practices;
- het aanscherpen van ervaren leemtes in kennis, vaardigheden en tekortkomingen in beschikbare analyse- of interventie-instrumenten;
- het ontwikkelen en in de arbeidsdeskundige praktijk beproeven van gewenste analyse- of interventie-instrumenten;
- het implementeren van nieuwe inzichten en instrumenten door middel van het aanreiken van trainings- en opleidingsmodulen.

Het huidige onderzoeksprogramma loopt van 2010 tot 2012 en richt zich vooralsnog op korter lopend praktijkgericht onderzoek.

Werkwijze

Het AKC roept Nederlandse (onderzoeks)instellingen van 2009 tot 2012 eens per jaar op om subsidieaanvragen in te dienen/offertes uit te brengen, in het kader van PAH. Hoe gaat het AKC daarbij te werk?

De Veldkennisagenda

De Veldkennisagenda wordt opgebouwd uit kennisvragen/kennisbehoeften zoals cliënten, arbeidsdeskundigen en de werkgevers van de arbeidsdeskundigen ze richting het AKC formuleren. Deze kennisvragen kunnen het hele jaar langs vele wegen bij ons terechtkomen; via de website, per mail, platforms en regiogroepen van de NVVA. Of via expertmeetings, veldgroepjes, cliëntenorganisaties, werkgevers, individuele personen, etc. Het AKC-bestuur verzamelt deze vragen en suggesties, bundelt die in de Veldkennisagenda en legt deze voor aan de programmaraad.

De onderzoeksagenda

De programmaraad bespreekt de Veldkennisagenda en brengt een rangorde aan binnen de genoemde thema's: welke komen eerst en welke komen later aan bod? De programmaraad stelt de onderzoeksagenda op, als advies voor het bestuur van het AKC.

De keuze van de onderzoeksthema's

De programmaraad selecteert jaarlijks uit de onderzoeksagenda thema's voor het onderzoeksprogramma. Voor deze uitgekozen onderzoeksthema's krijgen twee of meer personen vanuit de programmaraad de opdracht hier de effectiefste vervolgstap voor te definiëren, een scherpe onderzoeksvraag te formuleren en te adviseren welke instellingen/instituten moeten offeren op het uitvoeren van het onderzoek. Dit laatste op basis van hun kennis, onderzoek en ervaring.

De aanbesteding van de onderzoeken

Bij de aanbesteding maakt het AKC de thema's bekend die zijn gekozen voor dat jaar. Per thema wordt een uitgebreidere beschrijving gegeven van het doel en de gewenste resultaten van de onderzoeken. Dat wordt wereldkundig gemaakt op www.arbeidsdeskundigen.nl, via de e-zine van de NVvA/AKC en via een gerichte mail aan ongeveer honderd partijen.

Op de thema's 1 tot en met 4, die we in 2009 aanbesteden, reageren achttien partijen met een onderzoeksofferte, door het insturen van het AKC-offerteformulier. De programmaraad beoordeelt de kwaliteit van de offertes met het van tevoren gepubliceerde *Beoordelingsformulier Kwaliteit Offertes*. Eind 2009 worden de onderzoeken gecontracteerd.

Onderzoeksthema's PAH

Het onderzoeksprogramma PAH bestaat op dit moment uit de volgende thema's:

Thema 1

Het wetenschappelijk vaststellen van arbeidsmogelijkheden met de focus op secundaire voorwaarden voor het verrichten van gangbare arbeid. Dit onderzoek richt zich op de **inventarisatie** van bijkomende aspecten die invloed hebben op de **mogelijkheden van een mens** om in gangbare arbeid aan de slag te gaan.

Uitvoering door Dr. Agnes Meershoek, Prof. Dr. Frans Nijhuis en Esther Mol.

Instituut: Universiteit Maastricht/ CAPHRI/ vakgroep Health, Ethics and Society

Thema 2

Het ontwerpen van een gefundeerde praktische methodiek, voor het op basis van best practices opstellen van casuïstiekbeschrijvingen. Dit onderzoek moet **voor alle arbeidsdeskundigen een instrument** opleveren om op gestructureerde wijze via casuïstiekbeschrijving en bespreking in Onderlinge Toetsinggroepen te leren van elkaar.

Uitvoering door Dr. Wout de Boer en Roel Cremer

Instituut: TNO Kwaliteit van Leven.

Thema 3

Objectivering van de inzet van re-integratiemethodieken door arbeidsdeskundigen. Dit onderzoek zet **de schijnwerper op de arbeidsdeskundige als actor** in het keuzeproces voor het inzetten van een interventie of methodiek.

Uitvoering door drs. Nynke de Groot en Prof. Dr. Philip de Jong.

Instituut: Aarts De Jong Wilms Goudriaan Public Economics bv (APE).

Thema 4

Bedrijfsadvisering, gericht op herinrichting van het werkproces en de arbeidsdeling, afgestemd op duurzame inpassing van werknemers met beperkingen. Dit onderzoek richt zich op het **aanpassen van arbeid aan de mogelijkheden van de mens**.

Uitvoering door Prof. Dr. Fred Zijlstra en Prof. Dr. Frans Nijhuis
Instituut: Universiteit Maastricht/Faculteit der Psychologie en Neuro-
wetenschappen.

Thema 5

De **relatie tussen autisme en arbeid** bij normale tot hoogbegaafde autistische jongeren.

Uitgevoerd door Ans Cuppen (arbeidsdeskundige UWV) en Frank Dekker (verzekeringsgeneeskundige UWV) in samenwerking met Dr. Sandra Brouwer van de Rijksuniversiteit Groningen/Faculteit Gezondheidswetenschappen.

Thema 6

Het **Deskundigenoordeel**.

Uitvoering door drs. Fred Scholten (arbeidsdeskundige UWV) als promotieonderzoek; met als promotor Prof. Dr. Romke van der Veen van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Beroepsbeeld en het onderzoeksprogramma PAH

Met de op de voorgaande pagina's genoemde thema's is direct aangesloten bij de, eind 2008, spontaan geuite behoefte aan onderzoek vanuit het arbeidsdeskundig veld, bij de individuele initiatieven van arbeidsdeskundigen en bij het werkveld van de arbeidsdeskundige zoals door de NVvA omschreven: de arbeidsdeskundige is de specialist op het gebied van mens, werk en inkomen (de driehoek).

De arbeidsdeskundige:

- geeft inzicht in de belastbaarheid, beleving en mogelijkheden van mensen in disbalans en weegt die af tegen de belasting die werk met zich meebrengt.
- berekent de financiële consequentie van de disbalans voor de diverse partijen in de driehoek mens, werk en inkomen (advies over inkomensplaatje in de eerste lijn en letselschade).
- schetst/onderzoekt potentiële/hypothetische carrières indien de disbalans zich niet had voorgedaan (letselschade, voor verzekeraar, voor advocatuur of combinaties hiervan).
- coacht mensen bij het bereiken van reële doelstellingen op het gebied van werk en inkomen.

Koppeling onderzoeks-thema's en beroepsbeeld

Wanneer wij de lopende onderzoeksthema's koppelen aan dit beroepsbeeld binnen de driehoek mens, werk en inkomen, dan levert dat het volgende beeld op (toegevoegd zijn – de dimensies – de arbeidsdeskundige als de beïnvloedende actor en algemene thema's).

'Het is een goede zaak dat het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum ernaar streeft om de manier waarop arbeidsdeskundigen hun werk doen wetenschappelijk te onderbouwen. Het dwingt arbeidsdeskundigen om eens kritisch naar zichzelf te kijken en zich af te vragen hoe effectief hun beroepsmatige handelen daadwerkelijk is. Het feit dat er in de programmaraad zowel wetenschappers als arbeidsdeskundigen zitten, kan ik alleen maar toejuichen. Dat zorgt voor een kruisbestuiving die het AKC alleen maar sterker zal maken. De arbeidsdeskundigen kunnen de relatie met de praktijk leggen en de onderzoekers kunnen dit wetenschappelijk vertalen. Als voorzitter van het Kenniscentrum Verzekeringsgeneeskunde AMC-UWV-VUmc (KCVG) zou ik daarnaast graag de verbinding willen leggen tussen het AKC en het KCVG.'

Allard van der Beek, hoogleraar VU medisch centrum, Amsterdam

ONDERZOEKSPROGRAMMA PROFESSIONALISERING ARBEIDSDESKUNDIG HANDELEN: VERDELING VAN ONDERZOEKSTHEMA'S			
Het arbeidsdeskundig beroepsbeeld mens * werk * * inkomen ↓	Hoofdcategorieën van arbeidsdeskundig handelen		
	Voorkomen Preventie	Beoordelen Claim Letselschade	Herstellen Re-integreren
Mens			Thema 1
Werk		Thema 6	Thema 4 Thema 5 Thema 6
Inkomen			
AD als actor			Thema 3
Algemene thema's	Thema 2	Thema 2	Thema 2

De gekozen onderzoeksthema's geven een verdeling te zien over de elementen mens, werk en de arbeidsdeskundige als actor.

Het aspect inkomen in termen van claimbeoordeling/lletselschade publiek en privaaf wordt gedeeltelijk geraakt. Het voorkomen van schade en preventie komen nog nauwelijks aan bod.

Het accent van de lopende onderzoeken ligt op re-integratie. Dit komt deels door de wijze van invulling van de onderzoeksthema's bij de uitwerking, maar is ook een directe afspiegeling van het maatschappelijke bewustzijn dat niet de claimbeoordeling het einddoel is, maar participatie in werk. Werk voor inkomen is als voorliggend principe meegenomen in de invulling van het onderzoeksprogramma.

De conclusie is dat er in het onderzoeksprogramma 2010 -2011 meer aandacht wordt gegeven aan preventie en specifieke private verzekeringsthema's.

Organisatie

Het AKC heeft een bestuur en een programmaraad.

Bestuur

De Stichting AKC heeft een bestuur dat bij de start in 2009 bestaat uit:

- mevrouw mr. M. Klompé, onafhankelijk voorzitter
- de heer A. Fenneman, NVVA
- de heer R. van der Mijl MCM, UWV
- vacature: onafhankelijk bestuurslid aan te wijzen door UWV (namens cliëntvertegenwoordiging)
- vacature: onafhankelijk bestuurslid aan te wijzen door NVVA (namens verzekeraars)

Wetenschappelijke Programmaraad

De programmaraad adviseert het AKC-bestuur over:

- het wetenschappelijk onderzoeksprogramma;
- de uitbesteding van onderzoeksactiviteiten;
- de kwaliteitsbewaking.

Deze wetenschappelijke programmaraad bestaat uit hoogleraren, een lector en vertegenwoordigers vanuit het arbeidsdeskundige beroep.

- de heer Prof. Dr. J. Groothoff, onafhankelijk voorzitter
- mevrouw Dr. S. Brouwer, RU Groningen
- de heer Prof. Dr. F. Nijhuis, Universiteit Maastricht
- de heer Prof Dr. A. van der Beek, VU Medisch Centrum Amsterdam
- de heer Prof Dr. R. Blonk, Universiteit Utrecht & TNO Hoofddorp
- de heer Dr. R. Prins, lector Hogeschool ProgreSZ & directeur Astri
- de heer drs. H. Mulders, UWV, onderzoeker
- de heer H. Oranje MSc, UWV, arbeidsdeskundige
- de heer P. Jeurissen, Jeurissen Consult, arbeidsdeskundige
- de heer J. van Dalen, UWV, arbeidsdeskundige
- de heer drs. R. Heling, Heling & Partners B.V., arbeidsdeskundige
- mevrouw A. Goossens MSc, Verbond van Verzekeraars, beleidsmedewerker
- mevrouw drs. J. Lussing, ADMove, arbeidsdeskundige (per 1-4-2010)
- de heer H. Klein, UWV, arbeidsdeskundig adviseur (per 1-4-2010)

Programmadirecteur

De dagelijkse leiding, de ondersteuning van het bestuur, de programmaraad en de coördinatie van de activiteiten van het AKC is in handen van programmadirecteur drs. T. Hulsman, die hierbij wordt ondersteund door Motivation Office Support (MOS) in Nijkerk.

